

ИАСА-
24042

интегрисане академске студије архитектура

назив предмета	друштвена инфраструктура и центри	година	друга
студијска целина		семестар	4
наставник	др Ксенија Лаловић, ванредни професор бр. каб. 011	статус	обавезни
E-mail контакт	ksenija.lalovic@arh.bg.ac.rs	ЕСПБ	1
учесници у настави		часови активне наставе	
		предавања:	1
		вежбе:	0
		др. облици:	0
		сам.истр.рад:	0
		остали часови:	1
сарадници			
руководилац СЦ			

садржај предмета

циљ: Упознавање са феноменом и структуралним карактеристикама мрежа друштвене урбане инфраструктуре - функције централитета, карактеристикама развојног процеса у односу на потребе становништва и посматрани економски, друштвени и културни контекст.

теоријска и практична настава: Садржај теоријске наставе: Насељске мреже друштвене инфраструктуре у градским центрима - дефинисање појма и основних улога у функционисању урбаних система. Основни структурни елементи центара- централна места и простори, централне активности и актери. Типолошко разврставање основних структурних елемената. Еволуција система друштвене инфраструктуре - историјски преглед структуралних карактеристика у односу на основне цивилизацијске периоде. Идентификација релационе повезаности структурних елемената и "законитости" процеса структурних промена у односу на контекстуалне промене. Методологија процене квалитета простора. Поступак идентификације структуралних проблема. Принципи урбанистичког пројектовања централних простора, стандарди и норме. Основни аспекти управљања и планирања мрежа друштвене инфраструктуре.

Садржај практичне наставе: студенти у току семестра спроводе истраживачки поступак конкретне студије случаја (пологон град Београд) одабраног градског центра нижег ранга у складу са презентираним теоријском основом.

метод извођења наставе: интерактивна настава, фокус група, критичка дискусија, рефлексивна и ауторефлексивна

основна литература: Herzog, L., 2006, Return to the Center: Culture, Public Space, and City-Building in a Global Era, University of Texas Press
Gwyndaf, Williams, 2003, The Enterprising City Centre: Manchester's Development Challenge, Routledge Chapman & Hall
Whyte, William H., 2012, City: Rediscovering the Center, University of Pennsylvania Press
Badovinac, Petar, 1997, "Centralne urbane funkcije-Centri", Arhitektonski fakultet, Beograd
Mirko Maretić, 1996, Gradski centri, Manualia Universitatis studiorum Zagrabiensis, Zagreb
Gehl, J. (2010) Cities for People, Island Press. (ISBN 978-1597265737)
Gehl, J. and Svarre, B. (2013) How to Study Public Life, Island Press

ИСХОДИ

-
- 1 СПОСОБНОСТ ИЗРАДЕ АРХИТЕКТОНСКИХ ПРОЈЕКТА КОЈИ ЗАДОВОЉАВАЈУ ЕСТЕТСКЕ И ТЕХНИЧКЕ ЗАХТЕВЕ.
Студент ће имати способност да:
- 1. припреми и представи пројекте објеката различите размере, сложености и типологије у разноврсним контекстима, користећи низ медија (техника), а одговарајући на дати задатак;
  - 2. разуме конструктивни и структурални склоп, стратегије заштите животне средине и регулативне (правне) захтеве који се односе на пројектовање и изградњу комплетног архитектонског пројекта;
  - 3. развије концептуални и критички приступ према архитектонским пројектима који интегрише естетске аспекте објекта и техничке захтеве изградње и потреба корисника.
-
- 2 АДЕКВАТНО ЗНАЊЕ ИСТОРИЈЕ И ТЕОРИЈЕ АРХИТЕКТУРЕ И СРОДНИХ УМЕТНОСТИ, ТЕХНОЛОГИЈА И ДРУШТВЕНИХ НАУКА.
Студент ће имати знање о:
- 1. културној, друштвеној и интелектуалној историји, теорији и технологијама које су од значаја за пројектовање објеката;
  - 2. утицају историје и теорије на просторне, друштвене и технолошке аспекте архитектуре;
  - 3. примени одговарајућих теоријских концепата током пројектовања у студију, показујући промишљени и критички приступ.
-
- 3 ЗНАЊЕ О ЛИКОВНИМ УМЕТНОСТИМА КАО УТИЦАЈНИМ ЗА КВАЛИТЕТ АРХИТЕКТОНСКОГ ПРОЈЕКТА.
Студент ће имати знање о:
- 1. томе како теорија, пракса и технологије ликовних уметности утичу на архитектонски пројекат;
  - 2. креативној примени визуелних уметности и њиховом значају и утицају на архитектуру;
  - 3. креативној примени сличних радова у процесу пројектовања у студију, у смислу њихове концептуализације и репрезентације.
-
- 4 АДЕКВАТНО ЗНАЊЕ О УРБАНИСТИЧКОМ ПРОЈЕКТОВАЊУ, ПЛАНИРАЊУ И ВЕШТИНАМА УКЉУЧЕНИМ У ПЛАНСКИ ПРОЦЕС.
Студент ће имати знање о:
- 1. теоријама урбанистичког пројектовања и планирању заједнице;
  - 2. утицајима пројектовања и развоја градова у прошлом и садашњем времену на савремено изграђену средину;
  - 3. актуелној планској политици и законодавству којима се контролише изградња, укључујући и социјалне, економске и аспекте заштите животне средине и њихов значај за планирање развоја.
-
- 5 РАЗУМЕВАЊЕ ОДНОСА ИЗМЕЂУ ЧОВЕКА И ОБЈЕКТА И ИЗМЕЂУ ОБЈЕКТА И ЊИХОВОГ ОКРУЖЕЊА, И ПОТРЕБЕ ДА СЕ ОБЈЕКАТ И ПРОСТОРИ ИЗМЕЂУ ОДНОСЕ ПРЕМА ЉУДСКИМ ПОТРЕБАМА И МЕРИ.
Студент ће имати разумевање о:
- 1. потребама и тежњама корисника објеката;
  - 2. утицајима објеката на животну средину и премисама одрживог пројектовања;
  - 3. начину на који ће се објекти уклопити у своје локалне контексте.
-
- 6 РАЗУМЕВАЊЕ АРХИТЕКТОНСКЕ ПРОФЕСИЈЕ И УЛОГЕ АРХИТЕКТЕ У ДРУШТВУ, ПОСЕБНО У ПРИПРЕМИ ПРОЈЕКТА КОЈИ УЗИМАЈУ У ОБЗИР СОЦИЈАЛНЕ ФАКТОРЕ.
Студент ће имати разумевање о:
- 1. природи професионализма и обавезама и одговорностима архитеката према клијентима, корисницима објеката, ивођачима грађевинских радова, професионалним сарадницима и ширем друштву;
  - 2. улози архитекте у пројектантском тиму и грађевинској индустрији, препознавајући важност текућих метода и трендова у обликовању грађене средине;
  - 3. могућем утицају пројеката за изградњу на постојеће и будуће заједнице.
-
- 7 РАЗУМЕВАЊЕ МЕТОДА ИСТРАЖИВАЊА И ПРИПРЕМЕ ПРОЈЕКТНИХ ЗАДАТАКА ЗА АРХИТЕКТОНСКИ ПРОЈЕКАТ.
Студент ће имати разумевање о:
- 1. потреби да се критички испитају примери који су функционално, организационо и технолошки релевантни за постављени пројектни задатак;
  - 2. потреби да се процене и припреме пројектни задаци различитих размера и типологија, да се дефинишу захтеви клијента и корисника и њихова прилагодљивост локацији и контексту;
  - 3. доприносима архитеката и професионалних сарадника у формулисању пројектног задатка и истраживачких метода потребних за припрему задатка.
-
- 8 РАЗУМЕВАЊЕ КОНСТРУКТИВНИХ СИСТЕМА, ГРАЂЕВИНСКЕ И КОНСТРУКТОРСКЕ ПРОБЛЕМАТИКЕ РЕЛЕВАНТНЕ ЗА АРХИТЕКТОНСКО ПРОЈЕКТОВАЊЕ.
Студент ће имати разумевање о:
- 1. истраживању, критичкој процени и избору алтернативног конструктивног, грађевинског решења, као и решења материјализације у складу са архитектонским пројектом;
  - 2. стратегијама за изградњу објеката и способности да се интегрише знање о конструктивним принципима и грађевинским техникама;
  - 3. физичким особинама и карактеристикама грађевинских материјала, компонената и системима, као и утицајима ових одлука на животну средину.
-
- 9 АДЕКВАТНО ЗНАЊЕ О ФИЗИЧКИМ ПРОБЛЕМИМА, ТЕХНОЛОГИЈАМА И ФУНКЦИЈИ ОБЈЕКТА У ЦИЉУ ОБЕЗБЕЂЕЊА УНУТРАШЊЕГ КОМФОРА И ЗАШТИЂЕНОСТИ.
Студент ће имати знање о:
- 1. принципима пројектовања оптималних визуелних, термалних и акустичних амбијената;
  - 2. системима за постизање комфора околине према принципима одрживог развоја;
  - 3. стратегијама за пројектовање инфраструктуралних мрежа објеката (водовод и канализација, електроинсталције и друго) и способности да се оне интегришу у архитектонски пројекат.
-

- 10 НЕОПХОДНЕ ПРОЈЕКТАНТСКЕ ВЕШТИНЕ КАКО БИ СЕ ИСПУНИЛИ ЗАХТЕВИ КОРИСНИКА У ОКВИРИМА ФИНАНСИЈСКИХ ОГРАНИЧЕЊА И ГРАЂЕВИНСКИХ ПРОПИСА.
Студент ће имати вештине да:
- 1. критички испита финансијске факторе у зависности од могуће типологије објекта, конструктивног система и избора спецификација и њихов утицај на архитектонски пројекат;
  - 2. разуме механизме контролисања трошкова током израде пројекта;
  - 3. изради пројекат који ће испуњавати услове корисника и бити у складу са правном регулативом, одговарајућим стандардима перформанси материјала и захтевима у вези са здрављем и безбедношћу корисника.
- 11 АДЕКВАТНО ЗНАЊЕ О ПРОИЗВОДЊИ, ОРГАНИЗАЦИЈИ, РЕГУЛАТИВИ И ПРОЦЕДУРАМА КОЈИМА СЕ ПРОЈЕКАТ СПРОВОДИ У ИЗГРАЂЕНИ ОБЈЕКАТ ИЛИ ПЛАН ИНТЕГРИШЕ У ЦЕЛОКУПНИ ПЛАНСКИ СИСТЕМ.
Студент ће имати знање о:
- 1. основним правним, професионалним и законским одговорностима архитекте, о организацији, правилима и процедурама које се користе у преговарању и одобравању архитектонских пројеката, укључујући земљишне законе, контролу и правила изградње и прописе о здрављу и безбедности;
  - 2. Професионалним међу-односима појединаца и организација које учествују у набављању и изради архитектонских пројеката и како су они дефинисани у уговорним и организационим структурама;
  - 3. Основним теоријама управљања и принципима пословања који се односе на вођење архитектонског пројекта и праксе, препознавајући текуће и надлазеће трендове у грађевинској индустрији.

остали исходи

Разумевање улоге централних функција у урбаном систему, способност препознавања релационе повезаности и условљености са елементима других урбаних подсистема

оцењивање

Унети све облике оцењивања обухваћене предиспитним обавезама и завршним испитом. У структури укупне оцене на предмету предиспитне обавезе се вреднују са најмање 30, а највише 70 поена. Укупан број поена је 100.

предиспитне обавезе	60	завршни испит	40
колоквијум 01_вежба 01-02	30	семинарски рад	40
колоквијум 02_вежба 3	30		

термински план

недеља	датум	опис тематских јединица
1	19.02.	Друштвена инфраструктура и градски центри_ дефинисање појмова и основних улога у функционисању урбаних система. Одабир истраживачког пологона у мрежи центара Београда
2	26.02.	Развој градских центара и система друштвене инфраструктуре - историјски преглед структуралних карактеристика у односу на основне цивилизацијске периоде
3	05.03.	Мрежа центара у граду_садржаји, врсте центара, природа система мрежа. вежба 01_положај и значај центра који се истражује, однос према непосредном окружењу
4	12.03.	Карактеристике центара_ концентрација, централитет, приступачност, привлачност вежба 01б_положај и значај центра који се истражује, однос према непосредном окружењу
5	19.03.	Основни структурни елементи - централна места и простори, централне активности и актери. просторна организација центара. Центри у Београду - развојни трендови.
6	26.03.	вежба 02а_централна места/простори -типолошко разврставање основних структурних елемената_студије случаја_критичка дискусија
7	02.04.	вежба 02б__централне активности -типолошко разврставање основних структурних елемената_студије случаја_критичка дискусија
8	09.04.	вежба 02в_актери и заједничке потребе -типолошко разврставање основних структурних елемената_студије случаја_критичка дискусија
9	16.04.	Процена квалитета просторног склопа урбаног центара_друштвено економски аспекти, визуелно-естетски-просторни аспекти, еколошки аспекти. Методе анализе, критеријуми и индикатори
10	23.04.	Студије случаја: Феномен трговинских центара. вежба 03а_анализа и процена функционалности и обликовања простора са друштвено-економског аспекта
11	30.04.	Студије случаја: Нови центри у Барселони. вежба 03б_анализа и процена функционалности и обликовања простора са морфолошко-естетског аспекта
12	07.05.	Студије случаја: Хамбург Хафенсити. вежба 03в_анализа и процена функционалности и обликовања простора са природно-еколошког аспекта
13	14.05.	Студије случаја: Минхен, Берлин, Хамбург - програм националне урбане политике "активни центри"
14	21.05.	Синтеза налаза и укупна оцена квалитета склопа урбаног центара вежба 4_предлог акција за подизање квалитета друштвености центра
15		колоквијална недеља: 9 недеља, после завршетка активне наставе